

Vrijwilliger Jaco Kuiper

'Al tellend vallen de zorgen van je af'

In de rubriek *Groene Gast* zetten we graag een natuurliefhebber in het zonnetje. Iemand die zich inzet voor natuur en wiens passie gedeeld mag worden. Maak kennis met Groene Gast: Jaco Kuiper.

Op een winderige herfstmiddag in 2023 – maar wel warm voor oktober – bel ik aan bij Jaco Kuiper, die al sinds 2002 libellen telt. Hij woont in een mooi huis in Santpoort-Noord. Met een vijver in de tuin, waar hij ook viervlek en smaragdlibel heeft gezien.

Nadat we gesproken hebben over de route die Jaco telt, nemen we er ook nog even een kijkje. De route blijkt vanaf Jaco's huis bijna zeven kilometer fietsen en dan nog 800 meter lopen. Jaco vertelt:

Tekst:
José Kok
De Vlinderstichting

"Ik ben echt altijd wel een paar uur bezig – voordat ik bij de route ben, dan tellen, en dan ook weer terug."

Toch houdt hij het vol, want het is een prachtige plek. De route van Jaco ligt in Duin & Kruidberg, achter de zeereep in een afgesloten gebied.

"Kijk, hier ga ik altijd eerst even zitten om het weer en de bewolking enzovoort op te schrijven; en dan kijk ik even rond en laat ik de boel op me inwerken."

Er komen geen andere mensen in het gebied, maar

Jaco was altijd al geïnteresseerd in natuur. Dat hij specifiek naar libellen is gaan kijken is puur toeval, dat is de 'schuld' van Frans Koning. In 2002 ging Jaco mee met een libellenexcursie van Frans. Na de excursie hoorde Jaco dat de libellenroute die Frans op dat moment monitorde beschikbaar zou komen en hij besloot al snel, na het enthousiasme van Frans, dat hij die route op het Noordervlak wilde overnemen.

Jaco is altijd al een buitenmens geweest en kijkt naar van alles: eendagsvliegen, zoogdieren, vissen, vogels, vlinders, planten. Niet heel verwonderlijk dat hij niet helemaal senang was in zijn eerste functie als luchtvrachtexpediteur; hij heeft de stap genomen en is rigoureuus van werk veranderd. Hij werkt nu als hovenier en gastheer op een begraafplaats.

Hij heeft zich de kennis over libellen zelf eigen gemaakt: in het begin moest hij ze nog vangen om te determineren met de gids erbij. Al snel was dat niet meer nodig. De aantallen libellen over het geheel op de route zijn flink afgenomen, van gemiddeld 300 libellen per jaar de eerste twee jaar naar 100 per jaar de jaren erna. De zwarte heidelibel die in de beginjaren van het tellen nog op de route aanwezig was, is er niet meer, maar de vuurlibel ziet hij tegenwoordig wel. Verder is er in soortendiversiteit niet veel veranderd. Het gebied is een stuk natter geworden, omdat ze hier gestopt zijn met waterwinning op het Noordervlak, dat is positief.

De route achter de zeereep.

Vuurlibel.

omdat Jaco er elke twee weken komt, kan ik precies zien waar hij altijd loopt: het pad is uitgesleten.

Er zijn veel redenen die Jaco kan opnoemen om libellen te gaan tellen. Het is heerlijk om een middag buiten te zijn, in dit geval mag hij ook nog eens afgesloten gebied in. Je ziet ook andere dingen – hij zag boomvalken jagen op libellen en de rugstreep-padden zijn een leuke bonus. De laatste jaren ziet Jaco ook zwervende pantserjuffers en de vuurlibel laat zich steeds vaker zien, een prachtige soort. Ondertussen ben je met iets nuttigs bezig en vallen de zorgen van je af als je geconcentreerd aan het kijken en tellen bent.

Binnenkort zit Jaco's werkende leven erop en dan is het zijn plan om met zijn vrouw te verhuizen naar de Veluwe. Jaco's route komt dan vrij. Dus als je zin hebt om hem over te nemen, neem vooral contact op met meetnet@vlinderstichting.nl. Jaco kan je vast wegwijs maken. ●

Actueel

Boeken

De belangrijkste vragen van je leven

De tijd van treuzelen is voorbij. Razendsnelle klimaatverandering, voortdurend biodiversiteitsverlies en gekmakende vervuiling. We doen het allemaal zelf, we weten bijzonder veel over de gevolgen en doen

verbazingwekkend weinig om het tij te keren. Harm Edens, bekend van radio en tv, zet zich al ruim 25 jaar in voor een betere wereld. Dat doet hij op tal van manieren – en nu ook met een boek. In eerste instantie is 'De belangrijkste vragen van je leven' geen vrolijk makend boek. Om zijn doemgedachten, twijfels en ongeduld te kanaliseren, interviewt Edens zestien jonge denkers over ons klimaat. Hoe zijn zij de twintiger geworden die ze nu zijn? Wat doen ze om het tij te keren? En hoe zien ze de toekomst in 2050 en 2100? Het resultaat is verrassend en ontregelend. Edens zit de jongeren dicht op de huid, wat soms resulteert in een inhoudelijk gesprek, maar soms blijft steken in het niveau 'Je moet het huidige systeem afbreken,

kapotmaken.' Edens vraagt wel door, maar hoe dat zou kunnen blijft geregeld ongewis. In sommige gesprekken merk je dat de jongeren Edens van repliek dienen. Leuk hoor, een boek, zegt Winnie Oussoren, voorzitter van Milieudefensie Jong. Edens vraagt: "Weet je wat het gaat worden ongeveer?" Waarop Oussoren antwoordt: "Dat jij een boek gaat schrijven over dat jij nu een ouwe lul bent?" De toon is gezet. De gesprekken zijn deels uitgeschreven in interviewstijl, deels samengevat door Edens. Ze worden afgewisseld met tekstblokken met een jaartal erboven wanneer Harm uit zijn eigen leven deelt. In het begin vond ik dat irritant, want het onderbreekt de gesprekken. Maar gaande het boek ben ik dat toch gaan waarderen. Edens

deelt humorvol uit 60 jaar levenservaring, wat de gesprekken met jongeren zowel urgentie als relativering meegeeft. Over de toekomst praten blijkt nog niet zo makkelijk. Toch is dit boek een aansporing om dat gesprek wel aan te gaan. En het niet bij praten te houden. We moeten doen, veel meer doen. Dat geldt voor klimaat net zo goed als voor natuur. De tijd van treuzelen is voorbij. Harm Edens houdt ons scherp. Aanbevolen!

Harm Edens, De belangrijkste vragen van je leven, Spectrum boeken 2025.

ISBN 978 90 003 9420 3.

Prijs in de boekhandel: € 21,99

Anthonie Stip

